

Samenwerking Sociaal & Medisch

Projectrapportage

Periode 2024-2025

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

 **Hogeschool
Leiden**

Werkplaats Sociaal Domein
Den Haag en Leiden

Colofon

Copyright 2026 Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden

Auteurs: Suzan van der Pas (Hogeschool Leiden), Marieke Heesbeen (Hogeschool Leiden)

Eindredactie: Suzan van der Pas (Hogeschool Leiden)

Vormgeving en Lay-out: Marieke Heesbeen (hogeschool Leiden)

Subsidienummer VWS: 90002047

Alles uit deze uitgave mag, mits met bronvermelding, worden vermenigvuldigd en openbaar gemaakt. Deze uitgave is onderdeel van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden, een samenwerkingsverband tussen regionale gemeenten en instellingen en Hogeschool Leiden en De Haagse Hogeschool, in samenwerking met het Ministerie van VWS

Inhoud

Inleiding

1. Aanvullend programma 2024-2025

1.1. Deelprojecten

1.2. Samenwerking en kennisdeling

2. Projecten: beschrijving en resultaten

2.1. Project 1: Positieve Gezondheid in de regio Zuid-Holland Noord

2.2. Project 2: Samenwerking intra- en extramuraal

2.3. Project 3: Meetbaarheid dementievriendelijkheid

Inleiding

Met deze rapportage verantwoorden wij de activiteiten en resultaten van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden binnen de aanvullende opdracht *Werkplaatsen Sociaal Domein Samenwerking sociaal & medisch voor de periode van 19 februari 2024 tot en met 31 december 2025*. Deze opdracht vormt een verdieping op onze bestaande werkzaamheden en sluit aan bij de landelijke opdracht van het ministerie van VWS, waarin 11 werkplaatsen werken aan versterking van samenwerking tussen het sociaal en medisch domein.

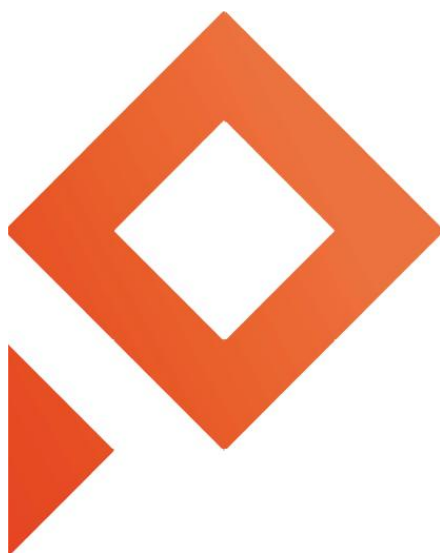
De Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden is een van de zestien Werkplaatsen Sociaal Domein in Nederland, die samen de Associatie Werkplaatsen Sociaal Domein vormen. De werkplaatsen krijgen financiële steun van het ministerie van VWS. De Werkplaats Den Haag & Leiden is een regionaal kennisnetwerk in het sociaal domein in de regio Den Haag en Leiden waarin partners uit onderzoek, onderwijs, maatschappelijke organisaties en gemeenten samen werken, leren en ontwikkelen aan de hand van een gezamenlijk opgestelde, meerjarige, regionale kennisagenda met de bedoeling vraagstukken in het sociaal domein aan te pakken.

In de afgelopen periode is gebleken dat een integrale benadering van zorg- en ondersteuningsvragen van mensen in een kwetsbare positie nodig is om passende zorg en ondersteuning te kunnen bieden. Een goede samenwerking tussen het zorg- en het sociaal domein is in dat verband cruciaal. Verspreid in het land is op dat vlak al sprake van talrijke interessante initiatieven en de Werkplaatsen Sociaal Domein, als regionale samenwerkingsverbanden van hogescholen, gemeenten, partners in zorg en welzijn, sociaal ondernemers en burgers, zijn bij uitstek in de positie om van deze initiatieven te leren en de geleerde lessen in de eigen regio en op landelijk niveau te delen.

De Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden heeft gewerkt aan de verbetering van de samenwerking tussen het zorg- en het sociaal domein. In deze rapportage laten wij zien wat wij binnen het netwerk van de Werkplaats in deze periode hebben gerealiseerd.

In het **eerste hoofdstuk** van deze rapportage beschrijven wij de projecten van de Werkplaats voor de periode 2024–2025.

In **hoofdstuk 2** komen de projectbeschrijvingen, activiteiten en resultaten aan de orde die wij binnen deelprojecten uitvoerden.

1. Aanvullend programma 2024–2025

1.1 Deelprojecten

Beide hogescholen zagen binnen de kaders van deze aanvullende subsidieronde 'Versterken samenwerking sociaal en medisch domein' de mogelijkheid tot een drietal projecten:

- 1) Positieve Gezondheid in de regio in samenwerking met de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid Holland Noord (vanuit Hogeschool Leiden)
- 2) Intramurale en extramurale samenwerking in de ouderenzorg in Den Haag in samenwerking met WoonZorgcentra Haaglanden en BPSW (vanuit De Haagse Hogeschool)
- 3) Meetbaarheid dementievriendelijkheid in samenwerking met gemeenten en Alzheimer Nederland. (Dit is een project waarbij De Haagse Hogeschool leidend is en Hogeschool Leiden mede-ontwikkelaar is)

Deze projecten bouwden voort op bestaande initiatieven van de lopende werkplaatsactiviteiten. Ze gaven de mogelijkheid om deze initiatieven te verdiepen, te verbreden en om de impact voor de projectpartners in de regio en de maatschappij in de breedte te vergroten.

1.2 Samenwerking en kennisdeling

De Werkplaats opereert in een netwerk van samenwerkingspartners op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Lokaal en regionaal wordt samengewerkt met gemeenten, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen, gericht op het ontwikkelen en delen van praktijkgerichte kennis.

Op landelijk niveau participeert de Werkplaats in netwerken van Werkplaatsen Sociaal Domein en kennisinstellingen, waarin kennis en ervaringen worden uitgewisseld en gezamenlijk nieuwe inzichten worden ontwikkeld. Deze wisselwerking draagt bij aan de kwaliteit en impact van de activiteiten binnen de regio.

Kennisdisseminatie is een integraal onderdeel van het programma. De opbrengsten uit de leerateliers worden gedeeld via bijeenkomsten, publicaties, online platforms en door integratie in het onderwijs. Hiermee wordt beoogd de doorwerking van kennis naar praktijk, beleid en opleiding te versterken en bij te dragen aan duurzame professionalisering in het sociaal domein.

Over de activiteiten en resultaten wordt gecommuniceerd via de landelijke site van de werkplaatsen:

www.werkplaatsensociaaldomein.nl

En via een eigen website:

<https://www.werkplaatssociaaldomeinzhn.nl/>

2. Projecten: beschrijving en resultaten

In dit hoofdstuk staan per project:

De doelstelling, betrokken partners en de activiteiten die zijn ondernomen en de resultaten met enkele uitgelichte voorbeelden.

2.1 Project 1: Positieve Gezondheid in de regio Zuid-Holland Noord

In één oogopslag

Positieve Gezondheid in de regio Zuid-Holland Noord

Doel van het project:	Het versterken van Positieve Gezondheid in de regio door betere samenwerking tussen het medisch en sociaal domein, met focus op preventie en eigen regie van inwoners
Doelgroep:	Inwoners van Zuid-Holland Noord, met aandacht voor verschillende subgroepen zoals ouderen en mantelzorgers
Betrokken partners	Zorg- en welzijnsorganisaties (o.a. Welzijnswijk, Libertas, Welzijn Teylingen), gemeenten (o.a. Leiden, Katwijk, Teylingen), Hogeschool Leiden en partners binnen de Alliantie Positieve Gezondheid
Hoe is de data verzameld?	Data wordt verzameld via praktijkgericht actieonderzoek in de proeftuinen, waarbij ervaringen van inwoners, professionals en samenwerkingspartners systematisch worden opgehaald en geëvalueerd. Dit omvat het monitoren van interventies, het analyseren van samenwerking tussen domeinen en het in kaart brengen van bereik, effecten en werkzame elementen op zowel individueel als wijkniveau.

Activiteiten

In de periode 2024–2025 hebben wij samen met partners uit de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord gewerkt aan het versterken van domein overstijgende samenwerking rondom Positieve Gezondheid. Binnen dit project stond het gezamenlijk leren en ontwikkelen centraal, met als doel de beweging van zorg naar gezondheid in de regio te ondersteunen.

Wij hebben hierbij ingezet op participatief actieonderzoek, gecombineerd met leernetwerkactiviteiten.

In drie proeftuinen (Leiden, HLT-gemeenten en Katwijk) hebben wij samen met professionals, beleidsmakers en inwoners gewerkt aan nieuwe vormen van domein overstijgende samenwerking en ondersteuning.

- In Leiden hebben we met partners uit de domeinen wonen, zorg, welzijn en bewoners bijgedragen aan de ontwikkeling van een Thuisplusflat.
- In Katwijk hebben wij bijgedragen aan de ontwikkeling van een aanpak voor mantelzorgondersteuning, waarbij de ervaringen en behoeften van moeilijk bereikbare mantelzorgers centraal staan.
- In HLT-gemeenten hebben we bijgedragen aan de ontwikkeling van Zorgzame Buurten.

Onderzoeksmethodes

Binnen de proeftuinen werken we op basis van actieonderzoek en hebben wij interviews, observaties, focusgroepen en reflectiesessies ingezet om gezamenlijk met de partners inzicht te krijgen in bevorderende en belemmerende factoren in de domein overstijgende samenwerking. Daarnaast hebben wij leerbijeenkomsten en intervisies georganiseerd, waarin partners ervaringen uitwisselden en gezamenlijk leerden van de verschillende aanpakken.

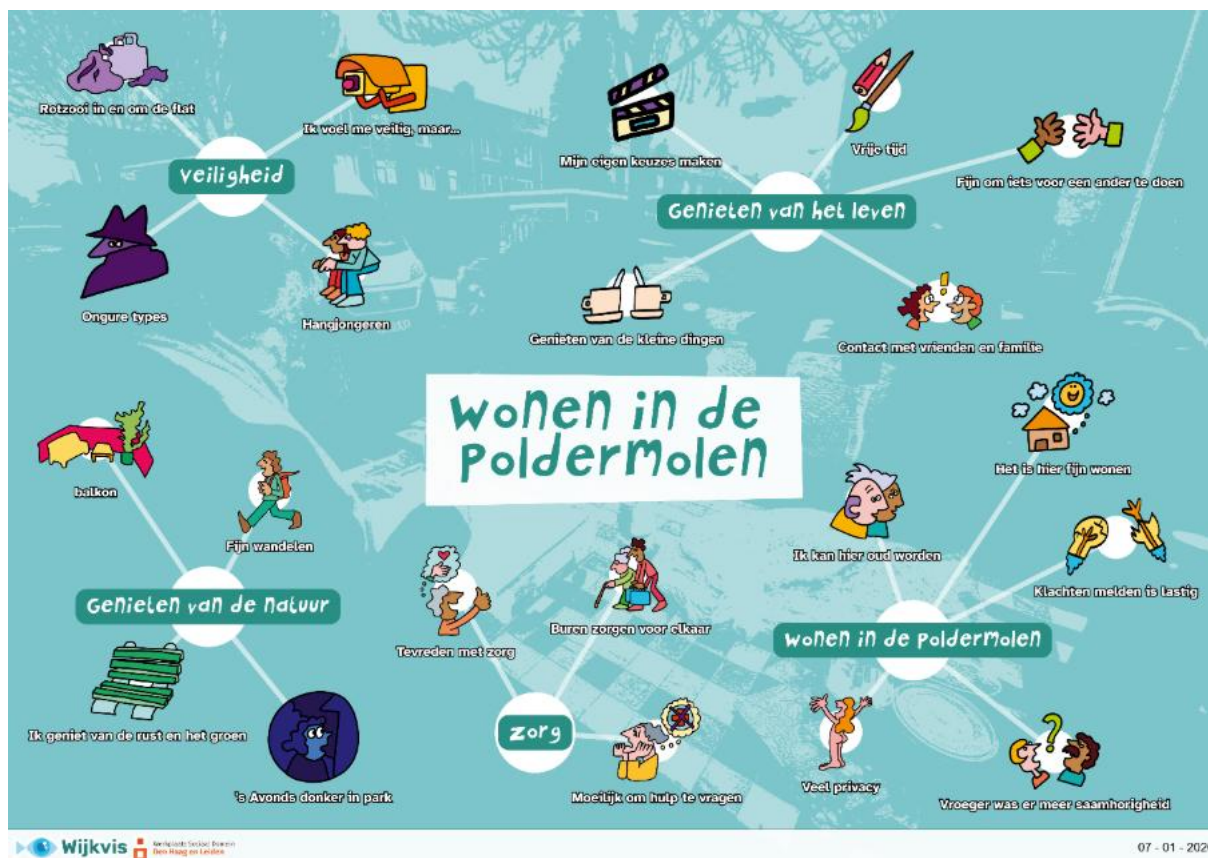
We hebben ervoor gekozen om van alle proeftuinen een zogenaamde '**Startfoto**' te maken. Dit was de werktitel, alle publicaties hebben een passende eigen titel. De Startfoto is een grotendeels kwalitatief document waarin de huidige situatie en een deel van het leerproces binnen de proeftuin met alle partners is verkend en opgetekend. De Startfoto beschrijft de perspectieven, ervaringen, belemmeringen, vragen en acties rondom de proeftuin en is gebruikt als reflectietool om inzicht te krijgen in wat speelt bij het domein overstijgend samenwerken rondom de proeftuin. De Startfoto biedt de partners handvatten om samen te werken en helpt bij het maken van gezamenlijke keuzes en het kiezen van passende methodieken.

Voor het participatieproject in de Welthuisflat is de methode Wijkwaardenkaart ingezet. Deze methode is ontwikkeld door de Hogeschool Arnhem Nijmegen. Wij hebben ervoor gekozen om deze methode binnen de flat toe te passen en doen tot 2027 nog onderzoek naar de effecten van de implementatie hiervan in alle drie te ontwikkelen Welthuisflats.

In 2026 publiceren we een Handreiking voor het opzetten van bewonersbijeenkomsten voor Welthuisflats, voortvloeiend uit de wijkwaardengesprekken. Dit onderdeel van de methode wijkwaardenkaart was nog niet goed uitgewerkt en beschreven.

We maken gebruik van de Wijkplaatmaker, ontwikkeld door wijkvis.nl

Deze tool is nog volop in ontwikkeling. Wij dragen komend jaar bij aan de door ontwikkeling van deze tool waarmee op eenvoudige wijze de keuze en ervaringen van bewoners verbeeld kunnen worden – om vervolgens besproken te kunnen worden.

Doelen & resultaten

Belangrijke doelen in de proeftuinen zijn het beter betrekken van inwoners, het beter bereiken van mantelzorgers en het krijgen van inzicht in wat nodig is om als systeempartijen samen te werken met inwoners rondom (mantel)zorg en gezondheid. De inzichten worden direct toegepast in de verdere ontwikkeling van de proeftuinen en gedeeld tussen de proeftuinen en binnen de regio.

Het actieonderzoek heeft bijgedragen aan een sterkere samenwerking tussen professionals uit de verschillende domeinen (wonen, zorg, welzijn) en het ontwikkelen van vernieuwende gezamenlijke werkwijzen, passend bij de praktijkvragen die voortvloeien uit de proeftuinen.

In alle proeftuinen worden inwoners actief betrokken bij het vormgeven van vernieuwende vraaggerichte ondersteuningsvormen. Zij ervaren hierdoor meer ruimte om eigen regie te nemen, en worden hierbij steeds beter gefaciliteerd door de systeempartijen.

Voor professionals heeft dit geleid tot meer inzicht in elkaars rollen, belangen en procedures. Meer inzicht in de belemmerende en bevorderende factoren binnen de samenwerking en tot concrete handvatten om anders samen te werken en inwoners effectief te ondersteunen in hun zelfregie. Daarmee is een belangrijke stap gezet de transformatie naar een meer samenhangende en preventieve aanpak van gezondheid in de regio.

De extra financiering die is verworven voor het project

Het project Positieve Gezondheid in de regio Zuid-Holland Noord sluit aan bij de in 2024 door ZonMw toegekende subsidie voor het project *Verder bouwen met de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord*. Dit is gericht op het versterken van domein overstijgende samenwerking en de transformatie van zorg naar gezondheid in de regio. De subsidie van ZonMW heeft een looptijd van drie jaar en loopt nog tot april 2027.

De twee projecten/subsidies versterken elkaar, waardoor er voldoende tijd en ruimte is om de proeftuinen stevig te ontwikkelen en te borgen binnen de lokale context. De beide subsidies bieden ruimte om samen te leren en de beweging van zorg naar gezondheid te versterken in de regio. De proeftuinen geven als concrete experimenten invulling aan deze transformatie, waarbij zowel op lokaal, regionaal en op landelijk niveau van en met elkaar geleerd wordt – samen met 10 andere domein overstijgende samenwerkingsvormen.

De partners bestaan uit een brede alliantie van zorg- en welzijnsorganisaties, gemeenten, zorgverzekeraar, GGD Hollands Midden/Hecht en onderwijs- en kennisinstellingen, waaronder hogeschool Leiden.

Producten en andere nieuwberichten zijn te vinden op:

Website: [Verder bouwen met de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord \(awpglumens.nl\)](https://www.awpglumens.nl/verder-bouwen-met-de-alliantie-positieve-gezondheid-zhn/).

Resultaten Project

De bijeenkomsten waarin de opgedane kennis en inzichten zijn gedeeld

- Aftrap Verder Bouwen project (juni 2024)
Tijdens de aftrap werden de ambities, leervragen en verandervragen van elke proeftuin besproken, onder leiding van onder andere lector Suzan van der Pas.
<https://www.awpglumens.nl/aftrap-verder-bouwen-met-de-alliantie-positieve-gezondheid-zhn/>
- Transitieteam overleggen (tussen september 2024 tot en met december 2025).
Zes- tot acht wekelijkse werkoverleggen gericht op afstemming, samenwerking en ontwikkeling van en tussen de proeftuinen en de Alliantie
- 1e live sessie proeftuinen (feb 2025 – “Dromen”)
Gezamenlijke reflectie en toekomstbeelden richting 2027 en 2035
<https://www.awpglumens.nl/terugblik-op-1e-livesessie-met-proeftuinen-in-verder-bouwen-met-de-alliantie-positieve-gezondheid-zhn-samen-dromen-terugblik-en-voorblik-op-samen-leren/>

- Groepsinterview (mrt 2025)
Verdieping op transformatievraagstukken en gezamenlijke leerpunten rondom samenwerking en systeemverandering in de Alliantie en proeftuinen door Pluut & partners (van het landelijk lerend netwerk) <https://www.awpglumens.nl/terugblik-op-groepinterview-leren-transformeren/>
- 2e live sessie (apr 2025 – "Verandercommunicatie")
Verkenning van communicatie bij verandering en ontwikkeling van gezamenlijke werkwijze <https://www.awpglumens.nl/terugblik-op-tweede-livesessie-met-proeftuinen-communicatie/>
- Bestuurdersbijeenkomst Proeftuin Welthuisflat (september 2025):
Bijeenkomst met de bestuurders van alle betrokken partners van de Welthuisflat in oprichting <https://alliantiepg.nl/2025/09/11/proeftuin-merenwijk-welthuisflat/>
- 3de livesessie (sept. 2025 – "bruggen bouwen")
Systeemdialogen met alle proeftuinen onder leiding van Hilbrand Jacobs (van het landelijk lerend netwerk) over wat kunnen we leren en hoe kunnen we bijdragen aan het succes van onze drie proeftuinen? <https://awpglumens.nl/terugblik-op-derde-livesessie-bruggen-bouwen-binnen-alliantie-positieve-gezondheid-zhn/>

Ontwikkelde en geplande producten

- Van alle proeftuinen is een Startfoto gemaakt/ in ontwikkeling

Rapport: [Van flat tot Welthuisflat](#)

Van flat naar WelThuisflat

Deze nieuwe woonvorm vraagt om nieuwe manieren van samenwerken en organiseren. Vanuit een brede blik op gezondheid en met focus op veerkrachtige gemeenschappen. Maar vooral 'door samen te leren en samen te doen'. Om dit proces zo goed mogelijk te faciliteren en te ontwikkelen wordt de proeftuin begeleid door twee procesondersteuners en een actieonderzoeker.

Graag geven we met de publicatie 'Van flat tot Welthuisflat':

- * een kijkje in de keuken van het gezamenlijke ontwikkelproces
- * beschrijven we de verschillende perspectieven, vragen en dilemma's
- * vertellen we over de werkwijzen die we met elkaar ontwikkelden
- * en geven we inzicht in waar we nu staan en wat de volgende stappen zijn

- **Handreiking:** [Samen werken aan een Welthuisflat: een handreiking](#)

Om andere gemeentes en organisaties te ondersteunen bij het ontwikkelen van een Welthuisflat hebben we een Handreiking geschreven, waardoor partijen zelf een 'startfoto' kunnen maken.

- **Rapport:** Hoe kijken maatschappelijke organisaties naar mantelzorgondersteuning in Katwijk? Een magazine met elf open gesprekken over mantelzorgondersteuning in Katwijk, met 10 maatschappelijke organisaties, waaronder diverse zorgorganisaties, de welzijnsorganisatie, de gemeente en het Cultuurhuis. Deze publicatie is onderdeel van de proeftuin Mantelzorgondersteuning Katwijk. Deze publicatie zal vanaf juni beschikbaar zijn.

- **Rapport:** Van *mantelzorgen* naar *samen zorgen*: Een kwalitatief onderzoek over mantelzorgondersteuning onder tien maatschappelijke organisaties in Katwijk

Het rapport omvat een analyse van de elf open gesprekken over mantelzorgondersteuning en een reflectie hierop. Dit rapport zal juni beschikbaar zijn.

- **Rapport:** Zorgzame buurten in HLT-gemeenten

Met behulp actieonderzoek in de twee buurtteams en het managementteam beschrijven we de inzichten, succes- en leerervaringen en de openstaande leervragen ten aanzien van de Zorgzame Buurten die sinds 2,5 jaar ontwikkeld worden in de HLT-gemeenten (Hillegom, Lisse en Teylingen). Dit rapport zal in augustus beschikbaar zijn.

2.2 Project 2: Samenwerking intra- en extramuraal

In één oogopslag

Samenwerking intra- en extramuraal	
Doel van het project:	Het versterken van de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein in de ouderenzorg, zowel intra- als extramuraal, om zorg en ondersteuning beter op elkaar af te stemmen
Doelgroep:	Ouderen met (complexe) zorg- en ondersteuningsvragen
Betrokken partners	Zorgorganisaties (o.a. WoonZorgcentra Haaglanden), welzijnsorganisaties, De Haagse Hogeschool, studenten en docenten van de opleiding Social Work en professionals uit zorg en sociaal werk
Hoe is de data verzameld?	Via praktijkgericht onderzoek en lerend-netwerkbenadering, waarbij ervaringen van professionals en studenten worden verzameld door middel van experimenten op de werkvloer, observaties, reflecties en evaluaties van samenwerking en interventies

Activiteiten

Dit project is gekoppeld aan een ander lopend project, Welzijn en Zorg Leren van en met elkaar, waarbij samenwerking met WoonZorgcentrum Haaglanden en de opleiding Social Work van De Haagse Hogeschool verder verdiept in de rol van Social Workers in de ouderenzorg.

Onderzoeksvraag: hoe kan integraal leren gefaciliteerd worden, kennis ontwikkeld en gedeeld worden tussen studenten, professionals, docenten en onderzoekers op actuele thema's binnen Zorg en Welzijn om goed uitgerust te zijn op de zorg en ondersteuningsvragen van de toekomst?

Voor het aanvullende project medisch en sociaal is de doelstelling: Onderzoeken hoe sociaal werk, in de vorm van als zodanig opgeleide medewerkers of door de inzet van methodieken uit het sociaal werk, geïntegreerd kan worden in de ouderenzorg bij WZH, zodat het welzijn van ouderen beter wordt bevorderd en de verbinding tussen zorginstellingen en de wijk wordt versterkt.

Vanuit het project Welzijn en Zorg Leren van en met elkaar (2024) kwamen vragen naar voren: Wat gebeurt er op het gebied van welzijn en zorg bij WZH? En hoe kan Social Work in ouderenwerk en rol spelen? Hoe zien professionals daarbij de rol van zichzelf en hoe blijven ze bijgeschoold met betrekking tot zorg en welzijn? Wat is de toegevoegde waarde van social workers en hoe willen professionals met hen samenwerken?

In 2025 is een nieuwe projectgroep ingericht met Andrea Huizinga, projectleider Welzijn Vivianne van Beyeren Bergen Henegouwen, Marieke Wissink, Hugo Veentjer (student social work, tot juli), daarna voortgezet met Marieke Wissink – Mari Groenendaal. En een werkgroep opgericht om een kenniscafé en podcast te organiseren met Marieke Wissink, Mari Groenendaal, Gaby Weij, Richard Spraakman (locatiemanager) en Ronald Verboom (kwaliteitsfunctionaris) om dit thema breed te verspreiden.

Het project heeft het gesprek over de rol van social work in de ouderenzorg aangezwengeld. Met behulp van het rapport en de podcast kan dit gesprek verder gevoerd worden.

Website: [Intramurale en extramurale samenwerking](#)

[Welzijn en zorg leren van en met elkaar](#)

[Projectpagina Welzijn en zorg leren van en met elkaar](#)

Resultaten

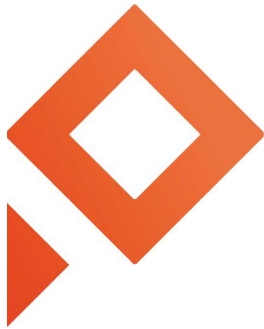
De bijeenkomsten waarin de opgedane kennis en inzichten zijn gedeeld

- Wissink, M. (2025) Groepsgesprekken met social workers
- Wissink, M. (2025) Stamcafé: ontmoeting tussen betrokkenen
- Wissink, M. (2025) Kenniscafé: Van intentie naar Impact
- Wissink, M. (2025) Podcastserie
- Wissink, M. (2025) Verkenning samenwerking betrokkenen
- Wissink, M. (2025) 1-op-1 gesprekken met stagiaires ouderenzorgorganisaties in de regio
- Wissink, M. (2025) Excursie Sterk voor Noord
- Wissink, M. (2025) Uitwisseling met Wijkz over het werk ouderenconsulent

Ontwikkelde en geplande producten

- Wissink, M. (2025) Eindrapportage: [Verpleeghuiszorg in Transitie. De hernieuwde betekenis van Social Work.](#)
- Wissink, M. (2025) Podcastserie ([Spotify](#) & [YouTube](#)): Over welzijn, de wijk en social work: Verpleeghuiszorg in Transitie

De studentprojecten die een bijdrage hebben geleverd aan de activiteiten van het leeratelier

- Afstudeerstage bij WZH (2024)
- Derdejaarsstudent Social Work + docent gekoppeld aan kenniscafé en podcastserie (2025)

De bijdrage die vanuit het leeratelier aan het onderwijs is geleverd

- WZH medewerker is gestart met de Associate Degree opleiding Social Work deeltijd (2024)
- Wissink, M. (2024) Inbedding onderwijs: SW 1e jaars project De Haagse Verbindt jong en oud in de wijk
- Wissink, M. en Tavy, Z. (2025) Workshops in de Verrijkingsweek Social Work. Workshop Tavy, Z 'wonen door de lens van senioren'. Workshop Wissink, M. 'de kracht van ouderen'.
- Kroon, E. (2024) Gastles dementie bij de opleiding Social Work

2.3 Project 3: Meetbaarheid dementievriendelijkheid

In één oogopslag

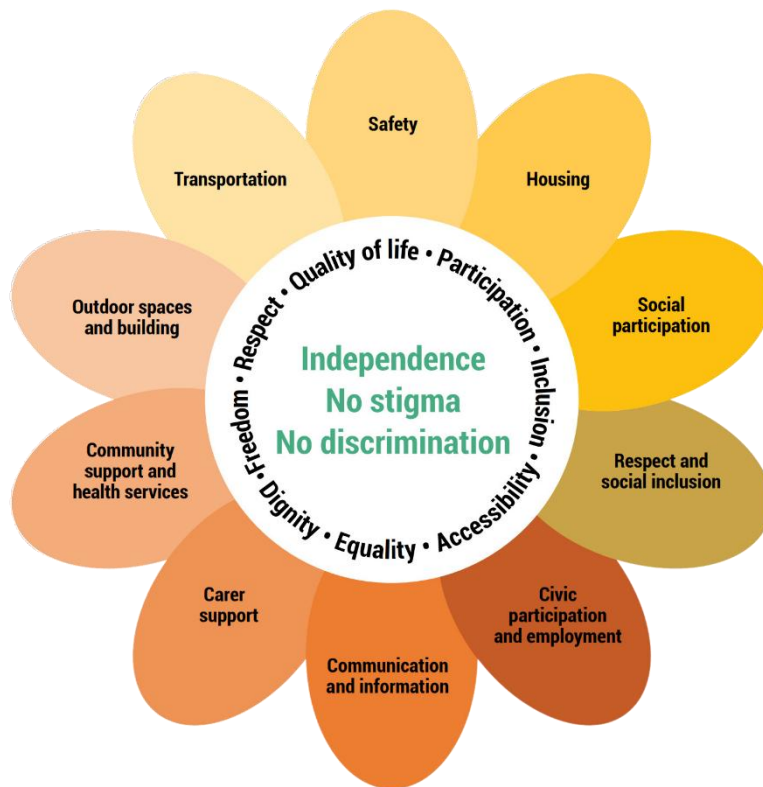
Meetbaarheid dementievriendelijkheid	
Doel van het project:	Het ontwikkelen en valideren van een meetinstrument voor dementievriendelijkheid van gemeenten en wijken
Doelgroep:	Mensen met dementie en hun mantelzorgers
Betrokken partners	Alzheimer Nederland, gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties (o.a. WoonZorgcentra Haaglanden, Florence, Saffier), hogescholen en internationale partners (o.a. WHO)
Hoe is de data verzameld?	Via een mixed-methods onderzoeksaanpak, waaronder co-creatie met doelgroep en experts, vragenlijstontwikkeling, grootschalige dataverzameling onder panelleden, en psychometrische validatie volgens het COSMIN-protocol

Activiteiten

Samen bouwen aan Dementievriendelijke Wijken

Samen met de Gemeente Den Haag en het Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag is de afgelopen jaren, in samenwerking met de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden, gewerkt aan het delen van kennis over seniorvriendelijkheid. Een belangrijk onderdeel hiervan was het meetbaar maken van seniorvriendelijkheid, zoals in 2007 gedefinieerd door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Dit leidde tot een wereldwijde primeur: een gevalideerd meetinstrument dat cijfermatig inzicht biedt in de seniorvriendelijkheid van steden en buurten (AFCCQ). Op basis hiervan is, in samenwerking met Alzheimer Nederland, het plan ontstaan om een instrument te ontwikkelen voor het meten van dementie-inclusiviteit en -vriendelijkheid van buurten en steden, in lijn met de WHO-definitie van 2021.

Eerst is het concept dementievriendelijk geoperationaliseerd vanuit de literatuur. Wat maakt een wijk prettig en veilig? Wat kan beter? Thema's als sociale contacten, groen in de buurt, vervoer en veiligheid kwamen duidelijk naar voren. Daarna zijn er op ieder thema wat daaruit voortkwam vragen gezocht in de literatuur. Alle vragen uit de literatuur zijn voorgelegd aan een internationale groep experts die vragen hebben verwijderd (niet relevant vonden) en hebben bijgemaakt. Daarnaast hebben we gesprekken gevoerd met mensen met dementie en hun mantelzorgers om te controleren of wat de literatuur en experts zeiden ook daadwerkelijk door hen wordt ervaren. Met de waardevolle input uit deze gesprekken hebben we de vragenlijst nog verder aangescherpt. Dit alles leidde tot een eerste versie van een vragenlijst om de dementie-inclusiviteit en -vriendelijkheid van een buurt te meten (DFCCQ).

Deze is daarna uitgezet samen met [Alzheimer Nederland](#), onder 2.500 deelnemers. Uiteindelijk hebben meer dan 350 mensen meegedaan aan de studie en konden we de vragenlijst opnieuw verfijnen. Nu de vragenlijst valide en betrouwbaar is bevonden kan deze gebruikt worden om samen te werken aan buurten waarin mensen met dementie langer en prettiger kunnen blijven wonen.

[Meetinstrument dementievriendelijke buurten](#)

[Projectpagina Samen bouwen aan dementievriendelijke wijken](#)

Resultaten

De bijeenkomsten waarin de opgedane kennis en inzichten zijn gedeeld

- Verdoes, L, J. Dikken (2025) **Focusgroep 1** Andante Utrecht Alzheimer Café
- Verdoes, L, J. Dikken (2025) **Focusgroep 2** Alzheimer Trefpunt Amsterdam NieuwWest

Ontwikkelde en geplande producten

- Verdoes, L., de Boer, A., van Hoof, J., Rusinovic, K. & Dikken, J. (2025). *“Je wil niet weg uit je buurt” – de wijk als anker voor mensen met dementie.* Geron – Tijdschrift over ouder worden & samenleving. Gepubliceerd op: 11 december 2025.

Geron

Tijdschrift over ouder worden & samenleving

- Verdoes, L, J. Dikken & van Hoof, J. (2026). *Social and Physical Environments in Dementia-Inclusive Societies: A Scoping Review of the Dementia-Friendly Cities and Communities' Literature.* Cities. Volume 172, May 2026, 106886. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2026.106886>
- Dikken, J., Verdoes, L., de Boer, A., van den Buuse, S., van Meerten, M., Mellow M., Ivana, L., van der Pas, S., Smith, A. E., Marston, H. R., van Hoof, J. (2026). Perceived Dementia-Friendliness of the neighbourhood: Development and Validation of the Dementia Friendly Cities and Communities Questionnaire (DFCCQ). Under review.
- Dikken, J., van Hoof, J. (2025) Hulpmiddel voor gemeenten: *Dementievriendelijkheid van buurten is meetbaar. Tijdschrift Sociale Vraagstukken.* Ingediend op verzoek.

